

Dietarisme i pintura. Introducció

Bon vespre a tothom.

Si haguéssim previst el calendari esportiu, potser hauríem pogut introduir una variant sobre poesia i futbol per a un dia com avui... Però obrim la segona sessió del cicle “El Traç que Pinta” sense canvis, fidels al programa que tots vostès ja coneixen i que avui ens portarà diverses intervencions sobre “Dietarisme i Pintura.

En nom de la Residència d’Investigadors, organitzadora d’aquest cicle amb la col.laboració de l’Institut d’Estudis Catalans i de la Institució de les Lletres Catalanes, benvinguts tots i gràcies per la seva presència.

Des de la voluntat d’exploració dels camps de fusió entre poesia i pintura, entrem en un tema més específic i que permet una aproximació més personalitzada, més concreta als camps de fusió de la poesia i la pintura, com és el de veure la pintura des de la que ha estat denominada “literatura del jo”.

La literatura autobiogràfica compta amb un ampli espectre de visions pictòriques i de reflexions sobre el fet artístic: les cartes, els dietaris i les autobiografies constitueixen un camp il.limitat d’aproximacions i d’experiències. Ho és, també, la pintura per sí mateixa. Ho són, també, els textos literaris que esborren volgudament les fronteres dels gèneres en una altra mena de fusió que opera a favor de la voluntat i la precisió creatives.

Enguany, que és any de centenaris per a la cultura catalana, es compleix el centenari de la mort, però no de la desaparició, del pare de la pintura modernal. L’obra de Paul Cézanne va inspirar no poques dosis de literatura de tota mena (assaigs, poemes, articles, cartes) a tota mena d’escriptors: de Rilke a Peter Handke, de Rémy de Guermont a Yves Bonnefoy. Un dels textos més impressionants sobre la mirada d’un poeta a l’obra de l’artista són

les *Cartes sobre Cézanne*, un conjunt de textos de la més pura factura autobiogràfica que Rilke escriví a la seva muller, l'escultora Clara Westhoff, el 1907, amb motiu de la primera gran retrospectiva del pintor, celebrada a París després de la seva mort. Les cartes constitueixen un text cabdal tant per a les aproximacions a la pintura cezanniana com per a l'evolució literària, estètica i personal del poeta. La contemplació dels quadres va deixar els seus senyals en els poemes de Rilke, però, sobretot, va ser la pràctica, l'ofici de l'exercici d'artista el que va causar més impressió en el poeta. No pas únicament perquè, tant l'un com l'altre es van lliurar amb passió i amb convicció a l'obra respectiva, sinó, sobretot, perquè Rilke, des d'aquell moment, va determinar que l'ofici d'artista és el que esdevé el model a assolir per part del poeta, tots dos en lluita amb “**les unitats mínimes del llenguatge**”. Aquestes “unitats mínimes de llenguatge”, són l'element nuclear del procés creatiu i el pòsit que configura els espais de fusió que des d'aquest cicle ens hem proposat explorar.

Des de la perspectiva literària autobiogràfica hem concretat el tractament i la visió de la pintura des del dietarisme, una forma de prosa creativa, memorialística i lírica, que ofereix una notable amplitud del concepte i del gènere. Els poetes que ens acompanyen avui: Enric Sòria, Narcís Comadira, Carles Duarte, Jean Serra i Àlex Susanna compten tots ells amb una vasta producció poètica i prosística amb aproximacions ben diferents entre sí a la creació plàstica. I Narcís Comadira i Jean Serra són poetes i pintors.

Iniciem, doncs, la sessió d'aquest vespre sobre **Dietarisme i pintura**, que consta de dues parts. En primer lloc, el poeta, assagista i traductor Enric Sòria ens parlarà de “L'art i el dietarisme en la literatura catalana”, i després passarem, sense altra interrupció que la del canvi de protagonistes, a escoltar la relació entre escriptura poètica i reflexió artística per part de Narcís Comadira, Carles Duarte, Jean Serra i Àlex Susanna, que la il.lustraran amb els seus poemes.

Vinyet Panyella,
coordinadora

El Traç que Pinta
7.III.2006